Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2023, sen. zn. 29 ICdo 88/2023, ECLI:CZ:NS:2023:29.ICDO.88.2023.1

Číslo: 102/2024

Právní věta:

Na běh lhůty k podání žaloby o určení pravosti a výše nevykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem nemá žádný vliv okamžik zveřejnění protokolu o přezkumném jednání, při kterém insolvenční správce pohledávku popřel, v insolvenčním rejstříku; to platí bez zřetele k tomu, zda jde o třicetidenní lhůtu počítanou od přezkumného jednání, jehož se věřitel popřené pohledávky účastnil, nebo zda jde o patnáctidenní lhůtu počítanou od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona věřiteli popřené pohledávky (§ 198 odst. 1 insolvenčního zákona).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.12.2023

Spisová značka: 29 ICdo 88/2023

Číslo rozhodnutí: 102

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Incidenční spory (odporové spory), Lhůty

Předpisy: § 13 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb.
§ 159 odst. 1 písm. a) IZ
§ 160 odst. 1 IZ
§ 160 odst. 4 IZ
§ 189 IZ
§ 190 odst. 1 IZ
§ 192 odst. 2 IZ
§ 197 IZ
§ 198 odst. 1 IZ
§ 421 IZ
§ 5 písm. a) IZ
§ 605 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 2. 2023.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 27. 1. 2023, č. j. 205 ICm 2520/2022-23, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

> [1] Odmítl žalobu, kterou se žalobce (T. Z.) domáhal vůči žalovanému (Ing. L. L., Ph.D., jako insolvenčnímu správci dlužníka R. s. r. o.) určení, že jeho pohledávka přihlášená ve výši 1.863.541,65 Kč do insolvenčního řízení vedeného insolvenčním soudem pod označenou spisovou značkou je po právu (bod I. výroku).
>
> [2] Uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 8.228 Kč (bod II. výroku).
>
> [3] Vrátil žalobci soudní poplatek ve výši Kč 5.000 (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud – vycházeje z ustanovení § 159 odst. 1 písm. a/, § 160 odst. 1 a 4, § 197 odst. 2 a § 198 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl k následujícím závěrům:

3. Přezkumné jednání, při kterém insolvenční správce dlužníka popřel pohledávku žalobce, se konalo dne 3. 8. 2022 a žalobce se jej osobně zúčastnil. O výsledku přezkumného jednání vyrozuměl žalovaný žalobce písemně podáním datovaným 16. 8. 2022, doručeným žalobci do jeho datové schránky dne 17. 8. 2022.

4. Třicetidenní lhůta počítaná od konání přezkumného jednání (198 odst. 1 insolvenčního zákona) tak uplynula 2. 9. 2022 a patnáctidenní lhůta počítaná od doručení vyrozumění (§ 197 odst. 2 insolvenčního zákona) uplynula 1. 9. 2022. Incidenční žaloba však byla dodána do datové schránky insolvenčního soudu teprve 3. 9. 2022 a jako opožděnou „nezbývá“ než ji odmítnout podle § 160 odst. 4 insolvenčního zákona.

5. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 28. 2. 2023:

> [1] Potvrdil usnesení insolvenčního soudu (první výrok).
>
> [2] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

6. Odvolací soud – vycházeje z týchž ustanovení insolvenčního zákona jako insolvenční soud – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

7. Poučení, jak má v insolvenčním řízení postupovat přihlášený věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla při přezkumném jednání účinně popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, se takovému věřiteli v případě, že je při přezkumném jednání přítomen, má dostat již při tomto jednání (zpravidla v jeho závěru a lhostejno, zda od insolvenčního soudu nebo prostřednictvím přítomného insolvenčního správce). Nestane-li se tak, pak písemné vyrozumění ve smyslu § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, musí insolvenční správce zaslat nejen těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili, nýbrž i těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kterým se (ač byli přítomni) nedostalo náležitého poučení při přezkumném jednání. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010, uveřejněné pod číslem 97/2011 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 97/2011“) [usnesení je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu].

8. V daném případě byl žalobce na přezkumném jednání konaném dne 3. 8. 2022 osobně přítomen a

v jeho závěru obdržel od insolvenčního soudu řádné poučení ve smyslu § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, pročež již nebylo zapotřebí zasílat mu písemné vyrozumění o popření jeho pohledávek. To, že tak žalovaný (insolvenční správce) přesto učinil, nemění nic na tom, že lhůta pro podání žaloby (počítána podle dní) začala žalobci běžet ve smyslu § 57 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), od přezkumného jednání (nezapočítává se den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty) a marně uplynula třicátým dnem lhůty (§ 198 odst. 1 insolvenčního zákona), tedy 2. 9. 2022.

9. Kdyby žalobce (věřitel) nebyl přítomen na přezkumném jednání, nebo kdyby se mu od soudu (insolvenčního správce) nedostalo poučení ve smyslu § 197 odst. 2 a 4 § 198 odst. 1 insolvenčního zákona v závěru přezkumného jednání, začala by mu běžet lhůta k podání žaloby od doručení vyrozumění obsahujícího poučení ve smyslu § 198 odst. 1 insolvenčního zákona (nezapočítává se den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty), která by marně uplynula 1. 9. 2022 (dříve než lhůta počítaná od přezkumného jednání). Insolvenční soud tedy žalobu správně odmítl jako opožděnou (podle § 160 odst. 4 insolvenčního zákona).

10. Žalobce se mýlí, domnívá-li se, že se mu na přezkumném jednání nedostalo poučení o dalším postupu ve smyslu § 197 odst. 2 insolvenčního zákona (toto jeho tvrzení odporuje protokolu z přezkumného jednání). Srov. k tomu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2021, sen. zn. 29 NSČR 64/2020 [jde o usnesení uveřejněné pod číslem 83/2022 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 83/2022“)], z nějž se výslovně podává, že poučení „o dalším postupu“ se má dostat „věřiteli, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena“. Jinak řečeno, ustanovení § 197 odst. 2 části věty před středníkem insolvenčního zákona předpokládá, že poučení o účincích popření pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky (stejně jako poučení o účincích popření pořadí vykonatelné pohledávky) se věřiteli dostane (má dostat) při přezkumném jednání poté, co osoba nadaná popěrným právem takové popření uplatní. Promítnuto do poměrů projednávané věci tak žalobce byl na přezkumném jednání řádně poučen podle ustanovení § 197 odst. 2 věty před středníkem a podle ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona po popření jeho pohledávky insolvenčním správcem; nadto se mu dostalo poučení ještě formou písemného vyrozumění o popření jeho pohledávek žalovaným, pročež nyní nemůže tvrdit, že poučen nebyl, nebo že lhůta k podání dosud nezačala běžet a neuplynula.

11. Další argumentaci žalobce týkající se schůze věřitelů (jejího programu), respektive žalobcova návrhu na přerušení řízení do doby, než soud opraví chyby v protokolu ze schůze věřitelů, má odvolací soud za bezpředmětnou; schůze věřitelů (a její program) je relativně samostatnou fází řízení, jež nemá žádný vliv na zjištění pohledávek popřených na přezkumném jednání konaném dne 3. 8. 2022 a tedy ani na běh lhůty pro podání žaloby ve smyslu § 198 insolvenčního zákona.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky plynutí lhůty k podání žaloby věřitelem, jehož pohledávka byla popřena.

13. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

14. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel soudům vytýká, že vyšly z doslovného znění § 198 odst. 1 insolvenčního zákona, přičemž takový výklad nemůže obstát s ohledem na konkrétní

okolnosti případu a na ustanovení článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Míní, že „postupem“ obou soudů mu byla odňata možnost řádně uplatnit svá věřitelská práva incidenční žalobou, uváděje, že důvodem tohoto přesvědčení jsou vážné vady ve zveřejňování klíčových dokumentů v insolvenčním rejstříku insolvenčním soudem.

15. Podle dovolatele je zapotřebí vykládat ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona tak, že tam stanovená třicetidenní lhůta nezačne běžet dříve, než insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku dokumenty podstatné pro zpracování žaloby, zejména protokol o přezkumném jednání a popěrné úkony insolvenčního správce a věřitelů. „Alternativně“ je dovolatel názoru, že i kdyby předmětná lhůta začala běžet, pak analogicky (analogicky s patnáctidenní lhůtou pro podání žaloby počítanou od písemného vyrozumění podle § 197 odst. 2 nebo podle § 410 odst. 2 insolvenčního zákona) neskončí dříve, než uplynutím 15 dnů od takového zveřejnění.

16. Co do prodlev se zveřejňováním dokumentů v insolvenčním rejstříku odkazuje dovolatel na své opakované stížnosti a na zprávu Veřejného ochránce práv ze dne 28. 3. 2023.

17. Veřejný ochránce práv správně poukazuje na to, že zúčastnil-li se věřitel přezkumného jednání a byl-li na něm poučen o dalším postupu, insolvenční správce mu již nemusí zasílat vyrozumění o popření pohledávky. Není-li protokol z jednání včas zveřejněn v insolvenčním rejstříku, věřitel se při přípravě žaloby musí spoléhat na to, co soud zveřejnil před přezkumným jednáním, a dále na to, co si o popření pohledávky z přezkumného jednání sám pamatuje, což může značně ztížit jeho žalobní argumentaci a zatížit žalobu nepřesnostmi a chybami.

18. I v případě, kdy se věřitel jednání nezúčastní a obdrží vyrozumění insolvenčního správce o popření pohledávky, může mít protokol z přezkumného jednání význam pro sepis žaloby; věřitel si díky němu může ověřit, zda vyrozumění je v souladu s popřením pohledávky, ke kterému došlo na jednání, případně s dalším vývojem na jednání. Jestliže se záznam z přezkumného jednání povinně zveřejňuje v insolvenčním rejstříku, pak jeho zveřejnění před uplynutím lhůty může usnadnit pozici jak věřitelům, tak soudu. Veřejný ochránce práv se proto domnívá (s čímž dovolatel souhlasí), že protokol z přezkumného jednání by měl být zveřejněn v insolvenčním rejstříku ve lhůtě pro podání žaloby proti popření pohledávky, přesto že tato lhůta (rozuměj lhůta ke zveřejnění) není stanovena zákonem ani metodickým pokynem.

19. Žaloba „proti popření“ pohledávky je úkonem, jímž se zahajuje řízení ve věci, a s ohledem na zásadu dispoziční a projednací je legitimní očekávat, že ji žalobce zacílí ve správném rozsahu proti správnému popěrnému úkonu a skutkově a právně se vymezí proti relevantním popěrným argumentům. Takovou žalobu nelze rozumně podat, není-li k dispozici oficiální dokument, z nějž by bylo jasně patrno, jaké pohledávky, kdo, proč a v jakém rozsahu popřel. Takovým dokumentem je jedině protokol o přezkumném jednání, neboť bez ohledu na dokumenty doručené soudu dříve (přezkumné listy, seznamy pohledávek), popření na přezkumném jednání může být učiněno „zcela odlišně“, jak co do okruhu pohledávek, tak co do rozsahu popření a uvedených důvodů.

20. Plyne-li z ústavního pořádku právo jednotlivce domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu, je nutno uzavřít, že tato možnost nemůže být pouze formální, ale musí být materiálně realizovatelná.

21. Má-li tedy žalobce podat v určité lhůtě žalobu, která je obsahově závislá na dokumentech povinně zveřejňovaných soudem, je na svém ústavně garantovaném právu krácen, jestliže soud v předmětné lhůtě (nebo lépe pak v rozumné době před jejím vypršením) takové dokumenty nezveřejní. Potud dovolatel poukazuje analogicky na judikaturu Ústavního soudu, např. na nález ze dne „15. 3. 2022“ (správně 8. 3. 2022), „č. j.“ (správně sp. zn.) I. ÚS 47/22, v němž je řešena otázka plynutí lhůty pro podání stížnosti ve vazební věci [který je (stejně jako další rozhodnutí Ústavního

soudu zmíněné níže) dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu].

22. I v této věci lhůta formálně plyne od konání přezkumného jednání, nicméně je porušením práva na přístup k soudu podle článku 36 odst. 1 Listiny a práva na spravedlivý proces zaručeného článkem 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), kdyby měl být dovolatel cestou průtahů ve zveřejnění podstatných dokumentů v insolvenčním rejstříku nucen podávat žalobu „po paměti“ nebo v neuspokojivé kvalitě.

23. I zde je třeba trvat na tom, že věřitel má právo seznámit se před podáním žaloby s písemným vyhotovením protokolu z přezkumného jednání a popěrných úkonů, aby se mohl vymezit proti jejich důvodům a rozsahu.

24. Dovolatel též poukazuje na konstantní pravidlo ústavně konformní interpretace, tedy na to, že ustanovení jednoduchého práva je třeba vykládat tak, aby výkladem byla šetřena jejich podstata, smysl, účel a ústavní pravidla, z nichž vycházejí. Tento výklad má pak přednost před mechanickým jazykovým zněním zákona, uzavírá dovolatel.

III.
Přípustnost dovolání

25. Pro dovolací řízení v této věci je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

26. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV.
Důvodnost dovolání

27. Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

28. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

29. Pro právní posouzení věci jsou rozhodné především následující skutkové údaje (jak plynou z insolvenčního spisu):

30. Usnesením ze dne 7. 1. 2022, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, ve znění (opravného) usnesení ze dne 8. 2. 2022, zveřejněného v insolvenčním rejstříku dne 10. 2. 2022, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka [na základě insolvenčního návrhu dlužníka a označených věřitelů, včetně společnosti O. (dále jen „věřitel O“)] a insolvenčním správcem dlužníka ustanovil žalovaného.

31. K odvolání věřitele O (jež směřovalo proti výroku o ustanovení insolvenčního správce dlužníka) Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 16. 6. 2022, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 22. 6. 2022, potvrdil usnesení insolvenčního soudu ve výroku o ustanovení insolvenčního správce dlužníka.

32. Žalobce podáním datovaným 1. 9. 2021, doručeným insolvenčnímu soudu téhož dne (P3-1), přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 1 v celkové výši 820.697 Kč, sestávající z jistiny ve výši 820.000 Kč [představující ušlý zisk (ztrátu na výdělku) ve výši 10.000 Kč denně za dobu od skončení pracovního poměru žalobce u věřitele O pro

škodnou událost dlužníka (pomluvu)] a ze zákonného úroku z prodlení ve výši 697 Kč. Dále tamtéž přihlásil (jako podmíněnou) dílčí pohledávku č. 2 v celkové výši 200.000 Kč. Podáním datovaným 7. 3. 2022, doručeným insolvenčnímu soudu téhož dne (P3-2), přihlásil žalobce nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 3 v celkové výši 842.844,65 Kč, odůvodňuje její vznik stejně jako u dílčí pohledávky č. 1, pouze s tím rozdílem, že jistina dílčí pohledávky č. 3 ve výši 820.000 Kč představuje ušlý zisk (ztrátu na výdělku) ve výši 10.000 Kč denně za jiné období (za dobu od září 2021 do prosince 2021) zbývajících 22.844,65 Kč tvoří zákonný úrok z prodlení za dobu od 1. 10. 2021 do 31. 12. 2021. Celkem tak žalobce přihlásil pohledávky ve výši 1.863.541,65 Kč. Podáním datovaným 16. 3. 2022, doručeným insolvenčnímu soudu téhož dne (P3-3), pak žalobce doplnil důvody vzniku dílčí pohledávky č. 2.

33. Seznam přihlášených pohledávek, datovaný 29. 3. 2022 (dále jen „seznam z 29. 3. 2022“) a zahrnující i (doplněnou) přihlášku pohledávky žalobce, zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku dne 30. 3. 2022 (B-1).

34. V přezkumném listu připojeném k seznamu z 29. 3. 2022 je ohledně dílčí pohledávky č. 1 (820.697 Kč) zaznamenáno, že ji insolvenční správce popírá co do pravosti a co do výše (s tím, že skutečná výše pohledávky činí 100 Kč). Takto zaznamenaný popěrný úkon odůvodňuje insolvenční správce dlužníka tamtéž následovně:

> „Insolvenční správce popírá pohledávku ve výši 820.697 Kč co do pravosti (pohledávka neexistuje, nárok nevznikl), *in eventum*, pro případ, že pravost pohledávky bude zjištěna, insolvenční správce popírá pohledávku co do výše 820.597 Kč a tvrdí, že správná a skutečná výše pohledávky činí 100 Kč.
>
> Věřitel přihláškou uplatňuje pohledávku, jejímž titulem má být ušlý zisk (ztráta na výdělku) 10.000 Kč denně od skončení pracovního poměru věřitele u zaměstnavatele (u věřitele O) z důvodu údajné škodné události dlužníka, a to pomluvy.
>
> Věřitel však neprokázal naplnění podmínek pro vznik nároku na náhradu škody. Věřitel neprokázal vznik škody v jím tvrzené výši ani protiprávní jednání dlužníka. Věřitel rovněž neprokázal existenci příčinné souvislostí mezi tvrzeným jednáním dlužníka a věřitelem tvrzenou škodou (ušlým ziskem), která mu měla takovýmto věřitelem označovaným jednáním vzniknout. Dle insolvenčního správce pak není prokázáno ani zavinění na straně dlužníka.
>
> Vzhledem ke všem výše popsaným skutečnostem tak nemá insolvenční správce za prokázané, že by věřiteli svědčil jím uplatněný nárok a že by jím uplatněná pohledávka existovala. Z tohoto důvodu tak nezbylo insolvenčnímu správci nic jiného než pohledávku věřitele popřít co do pravosti.
>
> *In eventum*, pro případ, že pravost pohledávky bude zjištěna, insolvenční správce popírá pohledávku co do výše 820.597 Kč a tvrdí, že správná a skutečná výše pohledávky činí 100 Kč.“

35. Také ohledně dílčí pohledávky č. 3 (842.844,65 Kč) je v přezkumném listu připojeném k seznamu z 29. 3. 2022 zaznamenáno, že ji insolvenční správce popírá co do pravosti a co do výše (s tím, že skutečná výše pohledávky činí 100 Kč). Takto zaznamenaný popěrný úkon je (ve vztahu k částce 842.844,65 Kč) odůvodněn stejnými slovy, jako jsou ta, jež se týkala dílčí pohledávky č. 1, s doplněním, že potud věřitel uplatňuje uvedenou částku za období, za které tento nárok neuplatnil jako dílčí pohledávku č. 1.

36. Ohledně dílčí pohledávky č. 2 (200.000 Kč) je v přezkumném listu připojeném k seznamu z 29. 3. 2022 zaznamenáno, že ji insolvenční správce popírá co do pravosti a co do výše (s tím, že skutečná

výše pohledávky opět činí 100 Kč). Takto zaznamenaný popěrný úkon je odůvodněn následovně:

> „Insolvenční správce popírá pohledávku ve výši 200.000 Kč co do pravosti (pohledávka neexistuje, nárok nevznikl), *in eventum*, pro případ, že pravost pohledávky bude zjištěna, insolvenční správce popírá pohledávku co do výše 199.900 Kč a tvrdí, že správná a skutečná výše pohledávky činí 100 Kč.
>
> Věřitel přihláškou uplatňuje podmíněnou pohledávku, která má odpovídat náhradě za nemajetkovou újmu pro neposkytnutí tzv. zadostiučinění v podobě omluvy zveřejněné v insolvenčním rejstříku vedeném ohledně dlužníka, v jednom celostátním periodiku a na internetových stránkách dlužníka. Podmínkou vzniku této pohledávky je neposkytnutí popsaného zadostiučinění.
>
> Věřitel však dle insolvenčního správce neprokázal vznik nároku na přiměřené zadostiučinění v podobě jím specifikované. Dle insolvenčního správce tak ani nikdy nemůže dojít k naplnění věřitelem specifikované podmínky, tj. vzniku nároku na náhradu za neposkytnutí věřitelem popsaného zadostiučinění.
>
> Vzhledem k popsanému tak nemá insolvenční správce za prokázané, že by věřiteli svědčil jím uplatněný nárok a že by jím uplatněná podmíněná pohledávka mohla kdykoliv v budoucnu vzniknout. Z tohoto důvodu tak nezbylo insolvenčnímu správci nic jiného než pohledávku věřitele popřít co do pravosti.
>
> *In eventum*, pro případ, že pravost pohledávky bude zjištěna, insolvenční správce tvrdí, že správná a skutečná výše pohledávky činí 100 Kč.“

37. V protokolu o přezkumném jednání, jež se konalo dne 3. 8. 2022, zveřejněném v insolvenčním rejstříku 7. 9. 2022 (B-70), je úvodem zaznamenáno, že předmětem přezkumného jednání je přezkoumání pohledávek věřitelů uvedených v seznamu ze dne 29. 3. 2022 (B-1), který je přílohou protokolu, a v němž jsou vyznačena stanoviska insolvenčního správce k jednotlivým přezkoumávaným pohledávkám. Tamtéž je uvedeno, že věřitelé byli poučeni o možnosti nahlédnout do seznamu přihlášených pohledávek zpracovaného insolvenčním správcem a do dokladů, na jejichž základě byl sestaven, že jednotlivé pohledávky věřitelů budou přezkoumány dle seznamu přihlášených pohledávek, výsledek přezkumného jednání bude zapsán do tohoto seznamu insolvenčním správcem a upravený seznam bude nedílnou součástí tohoto protokolu a rovněž bude zveřejněn v insolvenčním rejstříku, s tím, že věřitelé mohou požádat soud o výpis z uvedeného seznamu.

38. Protokol o přezkumném jednání sepsala podle diktátu soudce přítomná zapisovatelka a proti protokolaci nebyly podle protokolu vzneseny námitky. Popěrný úkon, jímž insolvenční správce dlužníka popřel (mimo jiné) dílčí pohledávky žalobce, je v protokolu o přezkumném jednání zaznamenán následovně:

> „Insolvenční správce popírá pohledávky (…) věřitele č. 3 zcela pro pravost a výši, s tím, že případná výše činí 100 Kč (u každé dílčí pohledávky)“.

39. Žalobce se přezkumného jednání zúčastnil osobně; srov. prezenční listinu zveřejněnou v insolvenčním rejstříku 7. 9. 2022 (B-72).

40. Podle protokolu o přezkumném jednání insolvenční soud poté, co shrnul výsledek přezkumného jednání tak, že zcela sporné zůstaly pohledávky věřitelů č. 1 až 3, č. 6 a č. 8 a 9, zaznamenal následující poučení:

„Soud poučuje v souladu s ustanovením § 197 odst. 2 insolvenčního zákona a ustanovením § 13 vyhlášky č. 311/2007 Sb. přítomné věřitele o popření jejich pohledávek a dalším postupu.

Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření. V žalobě může žalobce uplatnit jako důvod vzniku této pohledávky pouze skutečnosti, které jako důvod vzniku této pohledávky uplatnil nejpozději do skončení přezkumného jednání."

41. V přezkumných listech připojených k upravenému seznamu přihlášených pohledávek z 8. 8. 2022 (dále jen „upravený seznam z 8. 8. 2022"), zveřejněnému v insolvenčním rejstříku 7. 9. 2022 (B-77), je důvod a rozsah popření pravosti a výše dílčích pohledávek dovolatele č. 1 až 3 zaznamenán stejně jako v přezkumných listech připojených k seznamu z 29. 3. 2022.

42. Podáním datovaným 16. 8. 2022, doručeným dovolateli (do datové schránky) 17. 8. 2022 (B-84), vyrozuměl insolvenční správce dlužníka dovolatele o tom, že při přezkumném jednání popřel dovolatelem přihlášené dílčí pohledávky č. 1 až 3 co do pravosti a *(in eventum)* co do výše (tak, že správná výše každé z dílčích pohledávek činí 100 Kč). Důvod a rozsah popření každé z dílčích pohledávek formuloval insolvenční správce ve vyrozumění stejně, jako v přezkumných listech připojených k seznamu z 29. 3. 2022 i jako v přezkumných listech připojených k upravenému seznamu z 8. 8. 2022.

43. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona, vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.") [ve znění, jež nedoznalo změn od rozhodnutí o úpadku dlužníka]:

§ 5 (insolvenčního zákona)
Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

a/ insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;

(…)

§ 159 (insolvenčního zákona)

(1) Incidenčními spory jsou

a/ spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek,

(…)

§ 160 (insolvenčního zákona)

(1) Incidenční spor se projedná a rozhodne na návrh oprávněné osoby, podaný v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu; tento návrh má povahu žaloby.

(…)

(4) Žalobu podanou podle odstavce 1 opožděně nebo osobou, která k tomu nebyla oprávněna, insolvenční soud odmítne. Stejně postupuje, má-li žaloba nedostatky, které se nepodařilo odstranit a které mu brání v řízení o ní pokračovat.

(…)

§ 189 (insolvenčního zákona)
Seznam přihlášených pohledávek

(1) Insolvenční správce sestaví seznam přihlášených pohledávek; u pohledávek, které popírá, to výslovně uvede. Do seznamu se nezařazují pohledávky, ke kterým se nepřihlíží, pohledávky vyloučené z uspokojení a další pohledávky, u kterých to stanoví zákon. Zajištění věřitelé se v seznamu uvádějí zvlášť. U každého věřitele musí být uvedeny údaje potřebné k jeho identifikaci a údaje pro posouzení důvodu vzniku, výše a pořadí jeho pohledávky; u zajištěných věřitelů se navíc uvádí důvod a způsob zajištění. V seznamu se zvlášť vyznačí pohledávky vykonatelné a pohledávky přihlášené jako podmíněné osobami, od kterých může věřitel požadovat plnění podle § 183 odst. 1 a 2. V seznamu se vyznačí návrh na rozhodnutí o hlasovacím právu u pohledávek, které zatím nejsou přezkoumány, a údaj o existenci propojení podle § 53 odst. 1, 3 a 5, je-li insolvenčnímu správci známa.

(2) Seznam přihlášených pohledávek insolvenční správce sestavuje a doplňuje tak, aby jej mohl uzavřít neprodleně po skončení lhůty k podání přihlášek pohledávek a v dostatečném předstihu před termínem konání přezkumného jednání. Účastníci jsou oprávněni u insolvenčního správce nahlédnout do seznamu přihlášených pohledávek a do dokladů, na jejichž základě byl sestaven.

(3) Seznam přihlášených pohledávek zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku nejpozději 15 dnů přede dnem, kdy se o nich má konat přezkumné jednání, a má-li se přezkumné jednání konat do 30 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, nejpozději 10 dnů přede dnem, kdy se o nich má konat přezkumné jednání. Je-li způsobem řešení úpadku oddlužení, zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku seznam přihlášených pohledávek spolu se zprávou o přezkumu. Insolvenční soud dále bez zbytečného odkladu zveřejní v insolvenčním rejstříku každou změnu seznamu přihlášených pohledávek a zprávy o přezkumu.

(…)

§ 190 (insolvenčního zákona)
Přezkumné jednání

(1) Přezkoumání přihlášených pohledávek se děje, není-li způsobem řešení úpadku oddlužení, na přezkumném jednání nařízeném insolvenčním soudem.

(…)

§ 192 (insolvenčního zákona)
Popření přihlášených pohledávek

(…)

(2) Insolvenční správce může při přezkumném jednání změnit stanovisko, které zaujal k jednotlivým pohledávkám v seznamu přihlášených pohledávek.

(…)

§ 197 (insolvenčního zákona)

(1) Výsledek přezkumného jednání zapíše insolvenční správce do seznamu přihlášených pohledávek; takto upravený seznam tvoří součást zápisu o přezkumném jednání. Věřitelům, kteří o to požádají, vydá insolvenční soud z tohoto seznamu výpis.

(2) Věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena při přezkumném jednání, poučí insolvenční správce nebo insolvenční soud při přezkumném jednání o dalším postupu; věřitele, který se přezkumného jednání nezúčastnil, o tom insolvenční správce písemně vyrozumí, a to i tehdy, je-li popření uvedeno v upraveném seznamu přihlášených pohledávek.

§ 198 (insolvenčního zákona)
Popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem

(1) Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a); tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2 nebo § 410 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.

(…)

§ 421 (insolvenčního zákona)

(1) V insolvenčním rejstříku insolvenční soud zveřejňuje chronologicky s uvedením okamžiku vložení tyto písemnosti a informace:

a/ rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech,

b/ veškerá podání, která se vkládají do soudního spisu vedeného insolvenčním soudem ohledně dlužníka, nestanoví-li tento zákon jinak,

c/ další informace, o kterých tak stanoví tento zákon nebo insolvenční soud.

(2) Podání došlá insolvenčnímu soudu v elektronické podobě a písemnosti pořizované insolvenčním soudem se do insolvenčního rejstříku vkládají pomocí elektronického přenosu dat. Ostatní písemnosti a podání se vkládají přenesením jejich obrazové podoby do insolvenčního rejstříku.

§ 13 (jednacího řádu pro insolvenční řízení)
Vyrozumění o popření pohledávky insolvenčním správcem

(1) Písemné vyrozumění o popření nevykonatelné pohledávky obsahuje označení insolvenčního soudu včetně spisové značky, pod kterou je insolvenční řízení vedeno, označení dlužníka a označení věřitele, jemuž je toto vyrozumění určeno, údaje umožňující identifikaci popřené nevykonatelné pohledávky, informaci o tom, zda tato pohledávka byla popřena co do pravosti,

výše nebo pořadí, stanovisko dlužníka, datum a podpis insolvenčního správce. U pohledávky popřené co do výše se ve vyrozumění uvede, v jaké výši byla insolvenčním správcem popřena, u pohledávky popřené co do pořadí se ve vyrozumění uvede, v jakém pořadí má být pohledávka podle insolvenčního správce uspokojena.

(2) Vyrozumění dále obsahuje poučení, že pokud nepodá věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, proti insolvenčnímu správci u insolvenčního soudu žalobu na určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky, nebude k pohledávce popřené co do pravosti nadále v insolvenčním řízení přihlíženo a pohledávka popřená co do výše nebo pořadí se bude pokládat za zjištěnou ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření insolvenčním správcem. Ve vyrozumění se uvede i poučení, že věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, se v podané žalobě může jako důvodu vzniku pohledávky dovolávat jen skutečností uvedených v přihlášce nebo při přezkumném jednání a dále skutečností, o kterých se věřitel dozvěděl později proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části podle obchodního zákoníku neoznámil včas převzetí dlužníkova závazku. Vyrozumění dále obsahuje poučení o tom, že lhůta k podání žaloby činí 30 dnů od přezkumného jednání a že tato lhůta neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění.

§ 605 (o. z.)

(1) Lhůta nebo doba určená podle dnů počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek.

(2) Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

44. Ve shora ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

45. Úvodem Nejvyšší soud pokládá za žádoucí připomenout řešení otázek souvisejících s během a koncem lhůt určených přihlášenému věřiteli k podání žaloby o určení pravosti a výše jeho nevykonatelné pohledávky při jejím popření (na přezkumném jednání) insolvenčním správcem dlužníka (§ 198 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona ve spojení s § 190 odst. 1 insolvenčního zákona). K tomu lze uvést, že úprava obsažená v insolvenčním zákoně se již od přijetí insolvenčního zákona snaží předejít zbytečným debatám na téma, zda určitá lhůta je (podle své povahy) lhůtou hmotněprávní, tím, že v těch případech, v nichž se nemá uplatnit procesní pravidlo o počítání lhůt, formuluje pravidlo, z nějž plyne, že lhůta je zachována, dojde-li příslušné podání (zde žaloba) nejpozději posledního dne lhůty soudu. Srov. shodně (právě ve vazbě na ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona) např. odstavec 29. odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sen. zn. 29 ICdo 154/2020, uveřejněného pod číslem 40/2022 Sb. rozh. obč. Nicméně, k povaze lhůty k podání žaloby podle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud vyjádřil v usnesení ze dne 9. 8. 2017, sen. zn. 29 ICdo 115/2017, podle kterého i v poměrech upravených insolvenčním zákonem platí, že lhůta k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky není lhůtou procesní, pro jejíž zachování by postačoval postup dle § 57 odst. 3 o. s. ř., nýbrž lhůtou hmotněprávní, k jejímuž zachování je nezbytné, aby žaloba nejpozději posledního dne lhůty došla soudu, a jejíž zmeškání nelze prominout. Tamtéž Nejvyšší soud dodal, že nedojde-li žaloba o určení pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky insolvenčnímu soudu ve lhůtě stanovené v § 198 odst. 1 insolvenčního zákona, insolvenční soud ji jako opožděnou odmítne (§ 160 odst. 4 věta první insolvenčního zákona).

46. V poměrech dané věci pak s přihlédnutím k § 605 odst. 1 o. z. platí, že třicetidenní lhůta k podání incidenční žaloby o určení pravosti a výše pohledávek začala dovolateli (jenž se účastnil přezkumného jednání konaného ve středu 3. 8. 2022) běžet ve čtvrtek 4. 8. 2022 (první den lhůty) a skončila v pátek 2. 9. 2022 (poslední, třicátý, den lhůty). Patnáctidenní lhůta k podání incidenční žaloby o určení pravosti a výše pohledávek (počítáno od středy 17. 8. 2022, kdy insolvenční správce dlužníka doručil dovolateli vyrozumění z 16. 8. 2022) začala běžet ve čtvrtek 18. 8. 2022 (první den lhůty) a skončila ve čtvrtek 1. 9. 2022 (poslední, patnáctý, den lhůty), tedy dříve, než třicetidenní lhůta počítaná ode dne konání přezkumného jednání. Protokol o přezkumném jednání pak obsahuje náležité poučení věřitelů, jejichž pohledávky byly popřeny (srov. k tomu důvody R 97/2011, jakož i důvody R 83/2022). Také vyrozumění o popření pohledávky z 16. 8. 2022 obsahuje všechny předepsané náležitosti (srov. k tomu i § 13 jednacího řádu pro insolvenční řízení). Poměřováno těmito závěry pak hmotněprávní lhůta k podání žaloby dovolateli uplynula nejpozději v pátek 2. 9. 2022 (poslední den třicetidenní lhůty počítané od konání přezkumného jednání), takže žaloba, kterou dovolatel doručil insolvenčnímu soudu prostřednictvím datové schránky v sobotu 3. 9. 2022 v 10.53 hodin (srov. č. l. 1), je podána po uplynutí této lhůty. Ostatně, podle data, jímž je opatřena (3. 9. 2022, srov. č. l. 2), byla žaloba po uplynutí uvedené lhůty také vyhotovena.

47. Zbývá proto určit, zda na závěru, že žaloba byla podána opožděně, může něco změnit poukaz dovolatele na to, že protokol o přezkumném jednání z 3. 8. 2022 byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku až po uplynutí lhůty k podání žaloby (až 7. 9. 2022).

48. Protokol o přezkumném jednání patří mezi písemnosti, které se v souladu s ustanovením § 421 odst. 1 písm. b/, odst. 2 insolvenčního zákona zveřejňují v insolvenčním rejstříku. Z požadavku označeného ustanovení, aby se zveřejňování dělo chronologicky, je zjevné, že ke zveřejnění by v zásadě mělo dojít tak, aby pozdější podání nepředcházela zveřejněním podání dřívější. Obecně se požadavek „rychlého postupu“ insolvenčního soudu v insolvenčním řízení prosazuje též prostřednictvím základní zásady insolvenčního řízení formulované v § 5 písm. a/ insolvenčního zákona. Z řečeného plyne, že zveřejňování podání v insolvenčním rejstříku by se mělo dít (byť to pro účely zveřejnění podání v insolvenčním rejstříku v insolvenčním zákoně není řečeno výslovně) bez zbytečného odkladu, tedy v časovém období (lhůtě) stanoveném nikoli fixně (pevně), nýbrž plynoucím z povahy věci; k významu slovního spojení „bez zbytečného odkladu“ v procesním (insolvenčním) právu srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. 29 Cdo 1573/2021. S dovolatelem pak lze souhlasit v tom, že povinnosti zveřejnit protokol o přezkumném jednání z 3. 8. 2022 a upravený seznam z 8. 8. 2022 v insolvenčním rejstříku bez zbytečného odkladu insolvenční soud nedostál (porušil ji), což platí tím více, že protokol sepsaný zapisovatelkou byl způsobilý zveřejnění (bez potřeby přepisu) bezprostředně po skončení přezkumného jednání.

49. Při respektu k zásadám, jež zkoumání smyslu a účelu zákona nastavil Ústavní soud (pojmenováním podmínek priority výkladu *e ratione legis*) např. již ve stanovisku svého pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném pod číslem 9/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, však Nejvyšší soud poukazuje i na to, že text insolvenčního zákona ani dokumenty doprovázející jeho přijetí (důvodové zprávy k insolvenčnímu zákonu a k jeho novelizacím) nenasvědčují úmyslu zákonodárce propojit účinky poučení poskytnutého přihlášenému věřiteli, jehož nevykonatelnou pohledávku popřel při přezkumném jednání insolvenční správce dlužníka (včetně těch účinků, jež mají vliv na běh lhůty k podání incidenční žaloby) se zveřejněním protokolu o takovém přezkumném jednání. Důvod přijmout takový závěr Nejvyšší soud nemá ani za použití teleologického výkladu (výkladu *e ratione legis*). Srov. k tomu např. též ustanovení § 40 odst. 6, § 114c odst. 3 písm. b/ a § 118a odst. 4 o. s. ř., která rovněž nepředpokládají, že by účinnost poučení poskytnutých účastníkům řízení soudem do protokolu při přípravném jednání nebo při soudním jednání byla navázána až na okamžik vyhotovení nebo zveřejnění protokolu o takovém jednání (nebo dokonce na jeho doručení dotčenému účastníku řízení).

50. Jinak řečeno, na běh lhůty k podání žaloby o určení pravosti a výše nevykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem nemá žádný vliv okamžik zveřejnění protokolu o přezkumném jednání, při kterém insolvenční správce pohledávku popřel, v insolvenčním rejstříku; to platí bez zřetele k tomu, zda jde o třicetidenní lhůtu počítanou od přezkumného jednání, jehož se věřitel popřené pohledávky účastnil, nebo zda jde o patnáctidenní lhůtu počítanou od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona věřiteli popřené pohledávky (§ 198 odst. 1 insolvenčního zákona).

51. K zodpovězení pak zůstává, zda bez zřetele k závěru formulovanému v předchozím odstavci insolvenční soud svým nesprávným postupem spočívajícím v tom, že protokol o přezkumném jednání z 3. 8. 2022 a upravený seznam z 8. 8. 2022 zveřejnil v insolvenčním rejstříku 7. 9. 2022, tedy až po skončení lhůty k podání žaloby počítané podle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona (po 2. 9. 2022), zasáhl do práv přihlášeného věřitele popřené pohledávky takovým způsobem, že je vyloučeno pokládat jeho incidenční žalobu podanou sice po skončení lhůty k jejímu podání, avšak ještě před zveřejněním uvedených písemností v insolvenčním rejstříku (3. 9. 2022), za opožděnou (jelikož v návaznosti na základní zásadu insolvenčního řízení vyjádřenou v § 5 písm. a/ insolvenčního zákona by šlo o nespravedlivé poškození přihlášeného věřitele).

52. K účinkům poučení formulovaného nepřesně nebo postiženého jiným nesprávným postupem soudu (jiného procesního subjektu) lze obecně uvést, že případné nedostatky poučení neznamenají (nemusí znamenat), že jde o poučení, které nevyvolalo požadované procesní následky. Vždy je zapotřebí přihlédnout ke smyslu a účelu konkrétní poučovací povinnosti a ke konkrétním okolnostem dané věci, tedy k tomu, zda poskytnuté poučení přesto umožní účastníku řízení realizovat potřebná procesní práva nebo povinnosti. Srov. opět (obdobně) důvody R 83/2022 nebo důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2022, sen. zn. 29 ICdo 68/2020.

53. Pro poměry této věci řečeno, jestliže přihlášený věřitel popřené nevykonatelné pohledávky mohl na základě poučení, které mu bylo poskytnuto při přezkumném jednání a ve vyrozumění o popření jeho pohledávky podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, odpovídajícím způsobem uplatnit svá procesní práva, popřípadě vykonat své procesní povinnosti (podat incidenční žalobu podle § 198 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona), pak není z hlediska zachování práva na spravedlivý proces podstatné, že případně šlo o poučení, které není zcela bez vad, nebo že protokol o přezkumném jednání, při kterém insolvenční správce pohledávky tohoto věřitele popřel, byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku až po uplynutí lhůty, jejíž počátek byl navázán na poučení při přezkumném jednání a (také) na doručení vyrozumění o popření pohledávky podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona.

54. Již v R 97/2011, jež přiléhavě citoval odvolací soud (srov. reprodukci napadeného usnesení v odstavci 7. shora), Nejvyšší soud ozřejmil, že náprava nedostatků, jež se v návaznosti na poskytnutá poučení vyskytly v činnosti insolvenčního soudu nebo insolvenčního správce dlužníka při přezkoumání nevykonatelné pohledávky při přezkumném jednání, jehož se osobně zúčastnil věřitel pohledávky, se má dít prostřednictvím písemného vyrozumění o popření pohledávky ve smyslu § 197 odst. 2 insolvenčního zákona.

55. S přihlédnutím k náležitostem vyrozumění o popření pohledávky podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona předepsaným ustanovením § 13 jednacího řádu je zjevné, že ve vztahu k povinnosti podat podle § 198 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona v určené lhůtě žalobu o určení pravosti a výše popřené nevykonatelné pohledávky nemůže přihlášený věřitel takové pohledávky, jemuž bylo předepsané vyrozumění řádně doručeno, utrpět žádnou procesní újmu tím, že insolvenční soud zveřejnil protokol o přezkumném jednání, při kterém insolvenční správce popřel jeho pohledávku, v insolvenčním rejstříku až po skončení lhůty k podání incidenční žaloby.

56. Obsahuje-li vyrozumění o popření pohledávky podle § 197 odst. 2 insolvenčního zákona ty důvody popření, které zazněly na přezkumném jednání, pak věřitel popřené pohledávky má k dispozici všechny informace rozhodné pro přípravu a podání incidenční žaloby bez zřetele k tomu, kdy insolvenční soud zveřejnil protokol o přezkumném jednání v insolvenčním rejstříku.

57. Úkolem Nejvyššího soudu též není (nebylo) spekulovat o tom, jaké komplikace by teoreticky mohly nastat v poměrech věřitele popřené přihlášené pohledávky v souvislosti s pozdním zveřejněním protokolu o přezkumném jednání v insolvenčním rejstříku, nýbrž posoudit, zda takové komplikace nastaly v poměrech dovolatele v této věci.

58. K tomu Nejvyšší soud především poznamenává, že smysl úpravy obsažené v § 189 odst. 1 insolvenčního zákona, jež v první větě části věty za středníkem ukládá insolvenčnímu správci, aby v seznamu přihlášených pohledávek sestavenému před přezkumným jednání výslovně uvedl, které pohledávky popírá, tkví v tom, aby se ostatní procesní subjekty, včetně přihlášeného věřitele takové pohledávky, mohly řádně připravit na přezkumné jednání (potažmo na zahájení incidenčního sporu). Poměřováno skutkovými reáliemi dané věci obsah insolvenčním správcem ohlášeného popěrného úkonu se ve vztahu k dovolatelovým pohledávkám nezměnil od vyhotovení seznamu z 29. 3. 2022, dostupného (nejen) dovolateli od 30. 3. 2022, kdy byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

59. Pro posouzení vlivu skutečnosti, že insolvenční soud zveřejnil protokol o přezkumném jednání v insolvenčním rejstříku opožděně, na procesní práva a povinnosti dovolatele pak není významné, že by insolvenční správce mohl popřít pohledávku (v souladu s § 192 odst. 2 insolvenčního zákona) jinak než zamýšlel (než ohlásil v seznamu z 29. 3. 2022) [srov. dovolací argumentaci reprodukovanou v odstavci 19. shora], nýbrž to, zda se tak v dané věci stalo. Podle v protokolu zaznamenaného průběhu přezkumného jednání z 3. 8. 2022 dovolatel, který se jednání osobně účastnil, nemohl mít (neměl mít) žádné pochybnosti o tom, že insolvenční správce dlužníka stanovisko, které zaujal k dovolatelovým pohledávkám v seznamu z 29. 3. 2022, nezměnil.

60. Přítomnému dovolateli se v souladu s § 189 odst. 2 insolvenčního zákona dostalo při přezkumném jednání též poučení o možnosti žádat (bez zřetele k době zveřejnění takové písemnosti v insolvenčním rejstříku) o výpis z následně (podle zaznamenaného výsledku přezkumu) vyhotoveného upraveného seznamu přihlášených pohledávek; své pochybnosti o důvodech popření mohl takto též rozptýlit. Tím, že insolvenční soud nezveřejnil protokol o přezkumném jednání (pořízený zapisovatelkou a dostupný tak již od skončení přezkumného jednání) v insolvenčním rejstříku, též nikterak nezbavil dovolatele práva nahlížet do insolvenčního spisu (s výjimkou protokolu o hlasování), a činit si z něho výpisy a opisy (srov. § 44 odst. 1 o. s. ř.). Možnost seznámit se (tímto způsobem) v případě potřeby s obsahem protokolu o přezkumném jednání, tedy dovolatel měl.

61. Zbývá dodat, že dovoláním tvrzené skutečnosti (z nichž dovolatel usuzuje na existenci vážných překážek při uskutečnění svého práva podat v předepsané lhůtě incidenční žalobu) dovolateli zjevně nebránily v podání incidenční žaloby v této věci (pracující s detailní znalostí vyrozumění o popření pohledávky z 16. 8. 2022) ještě před zveřejněním protokolu o přezkumném jednání v insolvenčním rejstříku (a bez jakékoli zmínky o tom, že nezveřejněním protokolu o přezkumném jednání byl jakkoli omezen nebo zkrácen ve svých procesních právech); srov. obsah žaloby, č. l. 2 až 4 spisu.

62. Dovolání tedy není opodstatněné, když v poměrech dané věci k žádnému zkrácení procesních práv dovolatele v možnosti podat včas a informovaně (ve vazbě na důvody popření pravosti a výše pohledávek) incidenční žalobu nedošlo; rozpor s článkem 36 odst. 1 Listiny ani s článkem 6 odst. 1 Úmluvy dán není, stejně jako nejde (podle § 5 písm. a/ insolvenčního zákona) o nespravedlivé poškození přihlášeného věřitele. V posouzení žaloby jako opožděné a v závěru o nutnosti jejího odmítnutí (podle § 160 odst. 1 a 4 insolvenčního zákona ve spojení s § 159 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona) soudy nepochybily. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1

věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).